"המצלמה לימדה אותי להסתכל": ראיון עם צלם צעיר

מאגר טקסטים לכיתה ז׳ · ראיון · גרסה: רגיל

מהדורה למורה – מפתח תשובות

המהדורה למורה מופיעה בעמוד הראשון. דפי התלמיד מתחילים בעמוד הבא. בשאלות פתוחות – תשובה לדוגמה ומחוון; כל תשובה מנומקת מהטקסט מתקבלת.

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

תשובה 1: *איך התחיל עידן לצלם?* – כשהיה חולה בבית, צילם מהחלון את אותו בניין בכל שעה וראה איך האור משתנה.

תשובה 2: *מהם שלושת הכללים של עידן?* – לחכות לאור רך (לפני השקיעה); להתקרב מאוד או להתרחק מאוד; לא לצלם ולא לפרסם אנשים בלי רשות.

3. מה עושה עידן כשמישהי מבקשת למחוק תמונה שלה? [איתור מידע]

א) שומר אותה בסוד
ב) מוסיף לה פילטר
ג) מפרסם אותה בכל זאת
ד) מוחק אותה, כי זו התמונה שלה

תשובה 3: מוחק אותה, כי לדבריו "זאת התמונה שלה, לא שלי".

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

תשובה 4: *הסבירו את ההבדל שעידן עושה בין "לצלם" לבין "לצלם באמת". הביאו את הדוגמה שלו.* – "לצלם" – ללחוץ מהר ולהמשיך; "לצלם באמת" – לעצור, לחכות ולחפש את הסיפור. דוגמה: הוא חיכה לרגע שסבא צחק והאדים, ובתמונה "רואים מי הוא".

5. למה מתכוון עידן במשפט "פעם הייתי הולך עם עיניים לרצפה. היום אני הולך עם עיניים פקוחות"? [הבנה ופרשנות]

א) שהיום הוא שם לב לפרטים בסביבה, ופעם לא שם לב
ב) שהוא הולך מהר יותר
ג) שהוא צריך משקפיים
ד) שהיה לו כאב עיניים

תשובה 5: שבעבר לא שם לב לסביבה, והיום הוא קשוב ומבחין בפרטים קטנים ויפים.

תשובה 6: *מה אפשר להסיק מהכלל השלישי של עידן על היחס שלו לאנשים שהוא מצלם?* – שהוא מכבד את פרטיותם ואת רצונם; לדעתו, אמון ונוחות של המצולמים חשובים יותר מהתמונה.

תשובה 7: *השוו בין היחס של עידן לעריכה לבין השימוש הנפוץ בפילטרים שמשנים מראה. במה הוא שונה?* – הוא עורך מעט (מבהיר, חותך) ואינו משנה מראה של אנשים; הוא רואה יופי דווקא בחוסר שלמות, בעוד פילטרים רבים נועדו "לשפר" ולשנות את המראה.

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תשובה 8: *עידן אומר שאסור לפרסם תמונה של חבר בלי רשות, "גם לא בצחוק". האם אתם מסכימים? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהראיון.* – תשובה פתוחה. מחוון: עמדה + נימוק + פרט.

תשובה 9: *בצעו את "משימת השבוע" של עידן במשך יום אחד: צלמו (או תארו) דבר אחד שלא שמתם לב אליו קודם, וכתבו 5–6 שורות על הסיפור שהוא מספר.* – משימת כתיבה. מחוון: תיאור מדויק בפרטים, "הסיפור" שמאחורי התמונה, רפלקציה אישית.

מחוון לשאלות עמדה (חלק ג׳): עמדה ברורה – 2 נק׳ · נימוק הגיוני – 3 נק׳ · הוכחה/דוגמה מהטקסט – 3 נק׳ · לשון ומבנה – 2 נק׳.

דף התלמיד

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

היום כמעט לכל אחד יש מצלמה בכיס. אבל האם כל מי שמצלם הוא צלם? שוחחנו עם עידן, תלמיד כיתה ז׳, שהתמונות שלו הוצגו בתערוכה בספרייה העירונית. קִראו את הראיון ושימו לב למה שהוא אומר על הבדל בין "לצלם" לבין "לראות".

א עידן בן 13. לפני שנה וחצי הוא התחיל לצלם בטלפון הישן של אמא שלו, בעיקר עננים, חתולים ואת הים. החודש הוצגו שתים־עשרה תמונות שלו בתערוכה של צלמים צעירים בספרייה העירונית. נפגשנו איתו בגינה ליד הבית, והוא כמובן הגיע עם הטלפון ביד.

ב **איך התחלת לצלם?**

"בכלל במקרה. הייתי חולה שבוע בבית, ומהחלון ראיתי איך האור משתנה על הבניין שמולנו – בבוקר צהוב, בצהריים לבן, ובערב כתום. התחלתי לצלם את אותו חלון כל שעה. כשהסתכלתי על כל התמונות ביחד, זה היה כמו סרט. הבנתי שבכל רגע יש משהו אחר לראות, ואני פשוט לא שמתי לב."

ג **מה ההבדל בין "סתם לצלם" לבין לצלם באמת?**

"כולם מצלמים. אנחנו מצלמים את האוכל, את החברים, את עצמנו. אבל רוב הזמן אנחנו לוחצים מהר וממשיכים הלאה. לצלם באמת זה לעצור. לחכות. לשאול: מה הסיפור פה? למשל, יש לי תמונה של סבא שלי מחזיק כוס תה. אם הייתי מצלם רגיל, הייתה רואים איש עם כוס. אבל חיכיתי לרגע שבו הוא צחק על משהו שאמרתי, והאדים קצת, וכל הקמטים שלו זזו. בתמונה הזאת רואים מי הוא."

ד **יש לך כללים שאתה מקפיד עליהם?**

"שלושה. הראשון: אור. אני לא מצלם באמצע היום אם אני יכול לחכות לשעה של לפני השקיעה, כי אז הכול רך יותר. השני: להתקרב או להתרחק. רוב האנשים עומדים במרחק 'רגיל'. אני מנסה תמיד להתקרב מאוד לפרט קטן, או להתרחק מאוד כדי לראות את כל התמונה. השלישי – והכי חשוב: לא מצלמים אנשים בלי לשאול. גם לא חברים. במיוחד לא חברים. ולא מפרסמים תמונה של מישהו בלי רשות. אני רוצה שאנשים ירגישו בנוח כשאני ליד, לא שיסתתרו."

ה **ומה עם פילטרים ועריכה?**

"אני עורך מעט. מבהיר קצת, חותך את השוליים. אבל אני לא משנה איך אנשים נראים. אם צילמתי מישהי והיא אומרת 'תמחק, אני לא אוהבת איך אני יוצאת', אני מוחק. זאת התמונה שלה, לא שלי. ואני גם חושב שהתמונות הכי יפות הן דווקא אלה שלא מושלמות: עם צל, עם טעות קטנה, עם תנועה."

ו **מה הצילום שינה אצלך?**

"אני מסתכל אחרת. בדרך לבית הספר אני רואה דברים שפעם לא ראיתי: חתול שישן בתוך עציץ, השתקפות של עץ בשלולית, זקנה שמאכילה יונים בדיוק באותה שעה כל יום. פעם הייתי הולך עם אוזניות ועיניים לרצפה. היום אני הולך עם עיניים פקוחות. אמא שלי אומרת שזה הדבר הכי טוב שקרה לי, ואני חושב שהיא צודקת."

ז עצה לתלמידים שרוצים להתחיל?

"לא צריך מצלמה יקרה. מה שיש בכיס מספיק. תנסו משימה של שבוע: לצלם כל יום דבר אחד שאף פעם לא שמתם לב אליו. בסוף השבוע תראו שהעולם מלא בסיפורים. רק צריך לעצור ולהסתכל."

📖 מילון מילים

מילה	פירוש
במקרה	בלי תכנון מראש
האדים	הפנים שלו נעשו אדומות
שוליים	החלקים בקצה של תמונה או של דף
רשות	אישור לעשות משהו

✏️ שאלות

🔎 איתור מידע
התשובה כתובה במפורש בטקסט – מאתרים אותה.

🧩 הבנה והסקה
התשובה לא כתובה במפורש – מחברים רמזים ומסיקים.

💭 חושבים ומרגישים
מביעים עמדה ומנמקים לפי הטקסט ולפי מה שאנחנו חושבים.

לפני כל תשובה שאלו את עצמכם: **מה כבר נתון בשאלה? מה נשאר לי לברר?** סמנו את מילות ההוראה (ציינו, הסבירו, השוו, נמקו).

חלק א׳ – הבנה ואיתור מידע (רמה א׳)

1. איך התחיל עידן לצלם? [איתור מידע]

2. מהם שלושת הכללים של עידן? [איתור מידע]

3. מה עושה עידן כשמישהי מבקשת למחוק תמונה שלה? [איתור מידע]

א) שומר אותה בסוד
ב) מוסיף לה פילטר
ג) מפרסם אותה בכל זאת
ד) מוחק אותה, כי זו התמונה שלה

חלק ב׳ – הסקת מסקנות, השוואה והבנת מונחים (רמה ב׳)

4. הסבירו את ההבדל שעידן עושה בין "לצלם" לבין "לצלם באמת". הביאו את הדוגמה שלו. [הבנה ופרשנות]

5. למה מתכוון עידן במשפט "פעם הייתי הולך עם עיניים לרצפה. היום אני הולך עם עיניים פקוחות"? [הבנה ופרשנות]

א) שהיום הוא שם לב לפרטים בסביבה, ופעם לא שם לב

ב) שהוא הולך מהר יותר

ג) שהוא צריך משקפיים

ד) שהיה לו כאב עיניים

6. מה אפשר להסיק מהכלל השלישי של עידן על היחס שלו לאנשים שהוא מצלם? [הסקת מסקנות]

7. השוו בין היחס של עידן לעריכה לבין השימוש הנפוץ בפילטרים שמשנים מראה. במה הוא שונה? [השוואה]

חלק ג׳ – טיעון והבעת עמדה (רמה ג׳)

תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה (מהטקסט או מהשטח).

8. עידן אומר שאסור לפרסם תמונה של חבר בלי רשות, "גם לא בצחוק". האם אתם מסכימים? נמקו והסתמכו על פרט אחד מהראיון. [הבעת עמדה]

העמדה שלי	
הנימוק	
הוכחה / דוגמה	

9. בצעו את "משימת השבוע" של עידן במשך יום אחד: צלמו (או תארו) דבר אחד שלא שמתם לב אליו קודם, וכתבו 5–6 שורות על הסיפור שהוא מספר. [משימת כתיבה]

כרטיס יציאה

דבר אחד חדש שלמדתי מהטקסט: _____

שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בעבודה על הטקסט? ☹ 😐 🙂 😀